

ÇOCUKTA ESTETİK DUYGUNUN GELİŞİMİ, HARF VE RAKAMLARIN YAZILIŞLARINDAKİ YANLIŞLIKLAR

Metin ERKAL*
Mustafa ALBAYRAK**

Özet: Bu makalede, öğrencilerin harf ve rakamları yazarken yaptıkları yanlışlıklar üzerinde durulmuştur. İlköğretimin birinci sınıfından başlayarak ileriki yıllarda da devam eden birtakım yanlışlıkların üniversite öğrencilerine yansıyan boyutu değerlendirilmiş ve irdelenmiştir. Eğitim süreci içerisinde işlek ve okunaklı bir yazı alışkanlığının kazandırılmamasının nedenleri saptanarak, ortaya çıkan olumsuz durumun giderilmesi amacıyla önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Harf, rakam, yazı

I. Giriş

Formal eğitimin başlangıcından itibaren harf ve rakamların el yazımı standartlarına uygun yazılmayışları ve bu tür çalışmalara yeterince önem verilmeyişi nedeniyle öğrencinin yaşamı boyunca bu anlamda karşılaşacağı zorluklar başarılarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Seri ve okunaklı bir yazı yazma becerisinin yeterince kazanılmış olmayışı kişinin kendini ifade etmesinde önemli bir engeldir. Ortak el yazısının öne çıkmadığı yazı sistemimizde, gözün farklı yazılımlara alışkanlığının olmayışına bağlı olarak anlama ve anlatma konusundaki eksiklikler öğrencinin ders içerisindeki başarısızlığının nedenleri arasında düşünülmelidir.

Birinci sınıftan başlamak üzere ileriki yıllara da yansıyan bu durum, işlek ve okunaklı bir yazı alışkanlığının önüne geçerek öğrencinin verimliliğini azaltan faktörler arasına girmektedir. Birinci sınıf öğrencilerinde özellikle cümle metoduyla okuma yazmanın son aşaması olan “Harf Dönemi”nin yeterince ele alınmaması ve sayı sisteminin verilmeye başlanmasından itibaren rakamların yazılışları üzerinde gereken çalışmanın yapılmaması nedenleriyle sıklıkla görülen bu durum, ilgili ve dikkatli bir öğretmen tarafından belki ortadan kaldırılmaktadır; ancak ilgisiz kalındığında öğrencinin belki bütün yaşantısına etki edebilecek birtakım olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bu da kişilik oluşumunu ve gelişimini sağlayan en temel etkenlerden birisi olan eğitimin eksik gerçekleşmesi gibi bir olumsuzluğu ortaya çıkaracaktır. (Topses, 1992)

Harf ve rakamların gerek yazılımları, gerekse oluşturulma aşamalarında görülen yanlışlıkların zamanı olarak ilköğretim birinci kademede birinci yılın

* Yrd.Doç.Dr., Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD.

** Yrd.Doç.Dr., Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, İlköğretim ABD.

son dönemlerini görmek yeterli olmaz. Okulun açıldığı ilk günlerden itibaren fiş cümlelerinin ve rakamların tanıtılmaya başlanmasıyla birlikte başlayabilecek yanlışlıklar, ihmal edildiği sürece alışkanlık haline gelebilecektir. Özellikle rakam ve harflerin dik, yatay, eğik olarak yazdırılma çalışmaları yaptırılmadan; bu yönde hazırlık çalışmalarına yeterli zaman ayrılmadan, öğrencilerin defterlerine yazdırılması; ayrıca cümle ve rakamlarla ilgili işlemlerin kontrolünün yapılmaması sonucunda çeşitli nedenlere bağlı olarak ortaya çıkan bu tür eksikliklerin dikkat çekmesi de olası değildir.

Çocukların benzerleri ayırt etmedeki başarısızlığı, ilkokuma-yazma döneminde, benzeyen harf şekillerinde görülmektedir. (Ferah, 2001) Dikkatsiz bir tutum neticesinde harflerin çiziminde yönlerin karıştırılması; dik, yatay, eğik harf çengellerinin yanlış çizimi, yukarı aşağı çizgilerin ters oluşturulması, aynı zamanda estetik anlamda da eksikliklerin başlangıcını oluşturabilmektedir. Bu durum da özellikle, güzelliğin içsel-içeriksel niteliklerinden obje ve nesne ile özü ya da kavramı arasındaki uygunluğun saptanamamasına yol açacaktır. (Tunalı, 1989)

II. Yöntem

Çalışmamızda yanlış alışkanlıklar haline getirilen yazılımların tespitine gidilmiştir. Bu amaçla Üniversite birinci sınıfta okuyan (Eğitim Fakültesi ve Meslek Yüksekokulu öğrencileri) 20 öğrenci rastgele seçilmiş ve bu öğrencilere derslik içerisinde özel olarak hazırlanan paragraf ve matematiksel işlemler -paragraf içerisinde her harfin, işlemlerde de bütün rakamların bulunmasına dikkat edilerek- yazdırılmıştır. Çalışma bant kaydı olarak kameraya kaydedilmiş, her harf ve rakamın yazılış aşamaları ayrıntılarıyla saptanmıştır. Rastgele seçilen 20 öğrenci içerisinde eşit oranlarda kız ve erkek öğrencilerin bulunmasına dikkat edilerek, öğrencilere çalışmanın amacı bildirilmeden serbestçe hareket etmeleri sağlanmıştır.

Öğrencilere hem kâğıt üzerinde kalemle, hem de tahtaya tebeşirle rakam ve harflerle ilgili oluşturulan metinler yazdırılarak video çekimi yaptırılmıştır. Özellikle hazırlanan metinlerde, gerek harfler gerekse rakamlar bakımından yeterli materyal oluşturulmuştur. Ayrıca ders saatleri içerisinde çok sayıda öğrencinin gözlenmesi neticesinde de çalışmanın ortaya çıkardığı sonuçlar doğrulanmıştır.

III. Bulgular ve Yorum

İlköğretim birinci sınıf öğrencileri, hazırlık çalışmalarına yeterince önem verilmeyişi ve zaman ayrılmaması nedeniyle birtakım harfleri (**b, d, e, f, g, k, l, m, n, o, r, t, y, z**) ya yanlış çizmekte veya özellikle harflerle rakamları birbirlerine karıştırmaktadırlar. Buna bağlı olarak rakamların yazılışlarında da belirgin yanlışlıklar gözlenmektedir. Özellikle bazı rakamlarda yanlış yazılımlar artmaktadır. **9, 1, 5, 4, 2, 3, 7, 8, 0** ve **6** rakamları, eksik ve yanlış yazılımlar bakımından belli bir sıralama oluşturmaktadır.

Çalışma neticesinde rakam ve harflerle ilgili olarak gözlenen yanlış yazılımlarda elde edilen bulgular aşağıya çıkarılmıştır.

Tablo 1. Harf ve rakamların yanlış yazılım yüzdeleri

Rakam	Hata oranı %	Harf	Hata oranı %
9	90	D (d)	90
1	75	Z (z)	75
5	65	F (f)	65
4	45	Y (y)	55
2	40	A(a) S (s)	35
3	30	B (b) G (g)	30
7	25	O (o,ö) R (r) U (u,ü)	25
8	20	E (e) K (k)	20
0	15	M (m)	15
6	10	N (n)	10
		C (c)	0.5

Bulgulara göre özellikle 0 (sıfır) rakamı ile “o” harfinin; 2 (iki) rakamı ile “z” harfinin; 5 (beş) rakamı ile “s” harfinin benzetilmek suretiyle yanlış yazıldığı saptanmıştır. Bu doğrultuda 9 (dokuz) rakamının yanlış yazılmasının “g” harfi ile bağlantılı olabileceği, 1 (bir) rakamının da “ı” ve “i” harfleriyle karıştırıldığı gözlenmektedir.

Çalışmada, harflerin yazılımlarında gözlemlenen yanlışların da özellikle bazı harflerde yoğunlaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Harflerin yazılımlarında görülen yanlışlıkların çoğunluğu küçük karakterlerde dikkati çekmektedir.

Harf ve rakamlarda tespit edilen yazılım yanlışlıklarının kaynakları ve eksikliklerin nedenleri arasında şunlar sayılabilir:

1. Öğretmenin ilgisizliği
2. Öğretmenin bilgisizliği
3. Ödev ve çalışmaların kontrol edilmesinde yetersizlikler
4. Öğrenci sayılarının fazlalığı
5. Yazılı ve görsel yayınların öğrenciyi yanlış bilgilendirmesi veya yanlış yönlendirmesi
6. Estetik duygunun yeterince kavranmamış veya kavratılmamış oluşu
7. Psikolojik nedenler
8. Fizyolojik nedenler

9. Öğrencinin yazmada hangi elini kullandığı
10. Öğrencinin sınıfta oturuş şekli
11. Öğretmenin yazı tahtasını kullanma biçimi
12. Okuma oranında yazıya önem verilmeyişi, yeterli zamanın ayrılmayışı
13. Öğrenci çalışmalarında nitelikten çok niceliğe önem verilmesi
14. Tekrarlara dayalı aşırı ve bıktırıcı ödev verilmesi
15. Not tutmanın yeterli şekilde öğretilmemesi
16. Diktede zamanın ayarlanamaması, özellikle hızlı yazdırma
17. Velinin ilgisizliği
18. Aileden etkilenmeler, özentisi
19. Yazmada kullanılan malzemenin kalitesi veya kalitesizliği
20. Öğrencinin yazdıklarını yeterince görememesi, ışık yetersizliği
21. Sol elle yazan öğrencilerin yanlışlıkla çizgileri kapatması

Ayrıca el yazısı çalışmalarının müfredatta var olduğu, öğrenci defterlerinde el yazısı çalışmalarına rastlandığı; ancak yazı derslerinde öğrenilenlerin normal yazmaya geçişte kullanılmadığı belirlenmiştir

IV. Sonuç

İlköğretim Türkçe ve Matematik derslerinin genel amaçları arasında yer alan “Çocukta estetik duygunun geliştirilmesi” amacına uygun olarak çocuğa kazandırılması öngörülen duygusal eğitimin eksiklikleri arasında ifade edilebilecek olan estetik gelişimin yeterli ölçülerde sağlanamaması neticesinde ortaya çıkan olumsuz sonuçlar, yaşama hazırlanması istenilen çocuğun kişilik gelişiminde ve beceri kazanmasında beklentilere cevap veremeyecektir. İnsan yaşamında her nesnenin güzelleştirilmesi amacına dönük “Yararlı ve Güzel” anlayışının oluşmamasının da belki bir nedeni sayılmalıdır. (Tunalı, 1989)

Öğrencinin formal eğitim süreci içerisinde karşılaştığı bazı sorunlar, eğitimcinin ilgisizliği vb. faktörler, başarısızlığın kaynakları arasındadır. Gerek öğretmen, gerekse öğrenci merkezli çalışmalarda başarısızlığın kaynakları arasında yer alan nedenlerden birisi de öğrencilerin çoğunda düzgün ve okunaklı yazı yazma alışkanlığının olmaması kanısıdır. (Susar, 2001) Bu durum hem harflerin hem de rakamların yazılımlarında karşılaşılan engellerden birisi olarak düşünülmelidir.

Bir uyum süreci (Topses, 1992) olarak tanımlanan öğrenmenin simge bakımından ilk örnekleri arasında sayılabilecek harf ve rakam kavramlarının kazanılmış ve kalıcı hale getirilmiş davranışlar haline dönüştürülememesi, öğrenme sonucu ortaya çıkabilecek davranışlardan da uzak kalma gibi bir sonucu doğuracaktır.

Kaldı ki, öğrenmenin doğal sonucu olan yanlışların azalması ve özellikle de problem çözümede becerili olma kazanımları elde edilemeyecektir. Kişiliğinin güzelliklerini üretebilecek yapıda olan çocuk, formal eğitimin başlangıcından itibaren dikkat edilmeden sunulan çalışma şekilleriyle gücünün farkına varamayacaktır.

Latin alfabesinin genel özelliği harf ve rakam karakterlerinin okunaklı ve anlaşılır olması doğrultusunda ortaya çıkar. Duygu, düşünce, mantık ve fikirlerin anlatımında birer sembol olarak düşünülen harf ve rakamların belirgin olmaması; göz ve beyin koordinasyonunun gerçekleşmesini geciktirdiğinden beklenen hız ve çözünürlükten uzak kalınmasına yol açmaktadır. Bu da bilgi ve teknolojinin çok hızlı değiştiği çağımızda kişisel başarının önünü kesmektedir.

V. Öneriler

Harf ve rakamların yanlış yazılımlarına yönelik tespit edilen nedenlerin ortadan kaldırılmasıyla eksikliklerin giderilmesi büyük ölçüde gerçekleşecektir. Bu doğrultuda İlköğretim Programında “Yazı” ve “Rakam” kavramlarıyla ilgili olarak kazandırılacak davranışların yeterince verilmesine dikkat edilmelidir.

Özellikle ilköğretimin birinci kademesinde bütün derslerde; ikinci kademesinde ise Türkçe derslerinde yazı çalışmalarına yeterli zamanın ayrılması gerekir. İlköğretim Türkçe programında Türkçe öğretimi çalışmaları için ortaya konulan temel ilkelerden birisi olan ” Bütün dersler Türkçe öğretimi için düşünülmelidir” ilkesi özenle hayata geçirilmelidir. Aynı dikkat ve özenin orta ve yükseköğretim dönemlerinde de vazgeçilmez olduğu unutulmamalıdır.

Abstract: In this paper, it has been investigated on errors of the children in writing letters and numbers. The certain errors dimensions that reflect to university students continuing from first grade of primary to next years has been evaluated and investigated. Determining reasons which a cursive and readable writing habit can not be gained in training process, some recommendations for overcoming negative situation have been made.

Key Words: Word, figure (number), writing

Kaynakça

- Ferah, Aysel (2001), “İlkokuma Yazmayı Öğrenmede Göz Hareketleri ve Görme Algısı”, *Çağdaş Eğitim Dergisi*.
- Sever. Doç. Dr. Sedat (2000), **Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme**, Anı Yay. 3. Bas. Ankara
- Susar, Fatma (2001), “İlköğretimde Türkçe Derslerinde Öğrenci Boyutunda Karşılaşılan Sorunlar ve Bu Sorunların Öğretmen Başarısına Etkileri”, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, C.1, S.1*
- Topses, Gürsen (1992), **Eğitim Sürecinde İnsan ve Psikolojisi**, Gazi Büro Kitabevi, Beşevler, Ankara
- Tunalı, İsmail (1989), **Estetik**, Remzi Kitabevi, 3. Baskı, İstanbul